Verhalensafari

Versie: november 2026

Ontwikkeld door: CNV LeiderschapsLab i.s.m. GROWEVERYDAY

Doel van de tool

De Verhalensafari is een narratieve werkvorm die de verhalen van leraren, teamleiders en schoolleiders centraal stelt. Door verhalen op te halen over veranderingen die zij hebben meegemaakt - een nieuwe werkwijze, een reorganisatie, een nieuw team - ontstaat inzicht in hoe verandering op school werkelijk landt. Verhalen geven context en emotionele lading die cijfers en beleidsstukken alleen niet geven. Ze maken zichtbaar wat er onder de oppervlakte speelt, versterken verbondenheid en laten zien waar verandering wel en niet beklijft.

Voor wie

De tool is bedoeld voor:

- Schoolleiders en teamleiders.
- HR-adviseurs en L&O-functionarissen in het onderwijs.
- Teamcoaches en intervisiebegeleiders.

Wanneer

Je kunt deze tool in de volgende situaties inzetten:

- Bij het verkennen van wat leraren nodig hebben om te blijven.
- Als aanvulling op cijfers over verzuim, verloop of tevredenheid.
- Tijdens studiedagen of teamoverleggen.
- Aan de start van een gesprek over duurzaam veranderen.

Tijdsinvestering

Dit is de tijd die je nodig hebt voor het inzetten van deze tool:

- Voorbereiding: 30–60 minuten (vragen kiezen, collega's uitnodigen).
- Sessie: 60–90 minuten (individueel of groepsgewijs).
- Analyse: 30–60 minuten (clusteren en patronen herkennen).

© 2026 CNV Onderwijs.
Vrij te gebruiken in het onderwijs voor niet-commercieel intern gebruik, met bronvermelding.
Auteur: Sheraz Kazmi en Paul 't Mannetje, GROWEVERYDAY

Benodigdheden

Voor een effectieve inzet van de tool heb je het volgende nodig:

- Leidraad Verhalensafari (los document).
- Recorder of notitieblok.
- Flipover, markers en post-its, of een digitaal whiteboard.
- Pen of laptop/tablet.

Werkvorm: stap-voor-stap instructie

Hieronder volgt een praktische uitleg om de tool in de praktijk in te zetten.

1. Voorbereiding (± 15-20 min)

- Kies een concrete verandering als thema: bijvoorbeeld een nieuwe werkwijze, een reorganisatie of de komst van nieuwe collega's.
- Stel 3 tot 5 open vragen (zie Leidraad Verhalensafari).

2. Verhalen ophalen (± 45-60 min)

- Kies een vorm:
- Mini-interviews (1-op-1, 30 min). Vraag door, laat stiltes vallen en luister zonder te onderbreken.
    - *Voorbeeld: "Toen de kerndoelen veranderden en ik ineens anders moest lesgeven, voelde ik me onzeker. Pas toen mijn teamleider vroeg hoe het ging en me tijd gaf om te wennen, voelde ik me weer gesteund."*
- Gesprek in tweetallen of groep (45–60 min). Laat collega's eerst kort individueel nadenken, daarna uitwisselen.
    - *Voorbeeld: "De overstap naar het nieuwe roostersysteem was spannend, maar omdat we fouten mochten maken, gaf het juist energie."*
- Digitale inzending.
    - *Voorbeeld: "Ik stuur dit in omdat ik me herinner hoe ik mijn eerste jaar als leraar vooral het gevoel had er alleen voor te staan. Toen een collega me actief meenam in het team, voelde ik me voor het eerst echt onderdeel van de school."*

3. Verhalen verzamelen en duiden (± 30-45 min)

- Noteer kernzinnen of uitspraken.
- Cluster verhalen op thema's, bijvoorbeeld erkenning, werkdruk, steun of trots.
- Zoek naar patronen of juist verschillen: ook tussen koplopers en de middenmoot.
- Bespreek de eerste duiding met collega's of het team, zodat blinde vlekken worden voorkomen.
- Vat de inzichten samen in een kort overzicht, bijvoorbeeld de top 3 thema's of opvallende citaten.

4. Bespreken en toepassen (± 20-30 min)

- Koppel terug in het team of tijdens een teamoverleg.

© 2026 CNV Onderwijs.
Vrij te gebruiken in het onderwijs voor niet-commercieel intern gebruik, met bronvermelding.
Auteur: Sheraz Kazmi en Paul 't Mannetje, GROWEVERYDAY

- Benoem rode draden of verrassende inzichten.
- Verwerk de inzichten in een concrete actie: bijvoorbeeld in het functioneringsgesprek, het schooljaarplan of de agenda van de schoolleiding.

Reflectievragen voor deelnemers

Gebruik deze vragen om bij de deelnemers inzichten op te halen en verdieping te stimuleren, en om acties te formuleren.

- Wat raakt in de verhalen die we gehoord hebben?
- Welke gedeelde ervaringen of zorgen komen naar voren?
- Wat kunnen we leren van collega's die al langer op school werken, en van collega's die net gestart zijn?
- Welke verhalen verdienen navolging?
- Wat zegt dit over hoe we als school met verandering omgaan: en wat kunnen we daarvan leren?

Toepassingsmogelijkheden

Gebruik deze tool onder andere bij:

- Aanloop naar visie- of beleidsvorming over een verandertraject.
- Tijdens studiedagen of teamontwikkeling.
- Reflectie op een verandertraject, zoals de nieuwe kerndoelen.
- Voorbereiding op communicatie richting het team of bestuur.
- Als opwarmer of verdieping bij een gesprek over een nieuwe aanpak of verandering op school.

Adviezen & tips

Handige aandachtspunten voor het effectief inzetten van deze tool:

- Luister actief, zonder direct te analyseren of te oordelen.
- Herhaal kernwoorden of zinnen: dit vergroot herkenning en laat merken dat je luistert.
- Laat collega's zelf kiezen welk verhaal ze delen.

Contra-indicaties

Deze tool is mogelijk minder geschikt of kan zelfs averechts werken wanneer:

- Er sprake is van lage psychologische veiligheid of een angstcultuur.
- Er een verwachting is van snelle, concrete output, terwijl deze methode tijd en ruimte voor reflectie vraagt.
- Er een gebrek is aan opvolging of aandacht voor de verhalen.

Bronnen

Onderbouwing van de tool, inclusief inspiratiebronnen en literatuur:

- Cooperrider, D. (2021). *Appreciative Inquiry*. Heart Media.

© 2026 CNV Onderwijs.
Vrij te gebruiken in het onderwijs voor niet-commercieel intern gebruik, met bronvermelding.
Auteur: Sheraz Kazmi en Paul 't Mannetje, GROWEVERYDAY

- Dillon, S., & Craig, C. (2021). Storylistening: Narrative Evidence and Public Reasoning. Routledge.
- Ganz, M. (2008). Public Narrative: Self, Us & Now. Harvard Kennedy School.
- Snowden, D., & Boone, M. (2007). A Leader's Framework for Decision Making. Harvard Business Review.
- Van Nieuwerburgh, C., & Biswas-Diener, R. (2021). Radical Listening: The Art of True Connection. Open University Press.
- Visser, C. (2016). *Progressiegericht Werken*. Just-In-Time Books.

Reflectieblokje voor begeleiders

Sluit het gebruik van deze tool af met een korte reflectie:

- Wat is me bijgebleven uit de gedeelde verhalen?
- Welke emotie of thema wil ik verder onderzoeken binnen mijn team?
- Welke collega nodig ik uit om de verhalen samen te verdiepen, of te bespreken met de schoolleiding?